

ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในภาคกลาง
Factors Predicting Health Promoting Behaviors of the Elderly with Type 2 Diabetes
in the Central Region of Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงทำนาย เพื่อศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในภาคกลาง และอำนาจการทำนายระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ตามกรอบแนวคิดของเพนเดอร์ (Pender, 1996) กลุ่มตัวอย่างคือผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในภาคกลาง จำนวน 118 ราย ที่มารับบริการในหอผู้ป่วยใน จำนวน 6 โรงพยาบาลในภาคกลาง สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2557 – กรกฎาคม 2558 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของนันทิยา ตอโคกสูง (2554) ได้ค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (content validity index) ของแบบสอบถามพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้เท่ากับ .90, .92, .86 และ .86 ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) เท่ากับ .89, .95, .89, .87 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความถี่ ร้อยละ สหสัมพันธ์เพียร์สันและวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบปกติ (Enter regression)

ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ในภาคกลาง มีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = .53) การศึกษา ระยะเวลาที่ได้รับการรักษาโรคเบาหวาน การรับรู้ประโยชน์ของพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ($r = .246, .256, .258, .283, .338$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ การศึกษา และระยะเวลาที่ได้รับการรักษาโรคเบาหวาน สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพได้ร้อยละ 28.3 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยในครั้งนี้นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยด้านการศึกษา ระยะเวลาที่ได้รับการรักษาในคลินิกโรคเบาหวาน การรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ และการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการวางแผนให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุโรคเบาหวานปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ : พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุที่เป็นเบาหวานชนิดที่ 2 ทฤษฎีส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์